

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 1298

BUHÂRÎ VE MÜSLİM'DEN İNCİ MERCAN HADİSLER

El-Lü'lüü ve'l-Mercân
fi mâ İttefeka aleyhiş-Şeyhân
Muhammed Fuâd Abdülbâkî

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Prof. Dr. Huriye Martı

EDİTÖR

Prof. Dr. Ahmed Ürkmez

TERCÜME

Halil Çatal • Prof. Dr. Ahmed Ürkmez
Dr. Bahadır Opus • Muhammet Uğuz

ŞERH

Prof. Dr. Huriye Martı • Prof. Dr. Ayşe Esra Şahyar • Doç. Dr. Rahile Kızılkaya Yılmaz
Doç. Dr. Emine Demil • Dr. Şule Yüksel Uysal • Dr. Ayşegül Eroğlu
Dr. Elif Erdem • Dr. Rukiye Aydoğdu Demir

İLMÎ REDAKSİYON

Prof. Dr. Abdurrahman Candan
Doç. Dr. Mahmut Demir • Dr. Saliha Türcan

EDEBÎ REDAKSİYON

Rukiye Oklan

TASHİH VE TAHRİC

Ayşe Adan Kurt • Dilek Doğan
Bedirhan Demirci • Haluk Zahid Kızılyer

KAPAK TASARIM

Yılmaz Cahit Aydın

İÇ TASARIM

R. Ahmet Akay

ISBN: 978-625-428-496-0

1. Baskı, Mart 2024, Ankara, 3.000 Adet

© Bütün yayın hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.

Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun
05.08.2021 tarih ve 157 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Bu eserin ilmi/edebî redaksyonu İLKSAY Kurulu marifetiyle yapılmıştır.

Yayıncı Sertifika No: 48058

Ostim OSB Mah. 1256. Cad. No: 11
Yenimahalle/ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

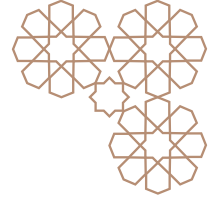
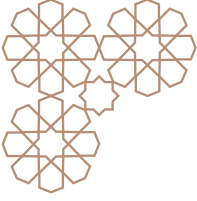
BUHÂRÎ VE MÜSLİM'DEN İNCİ MERCAN HADİSLER

EL-LÜ'LÜÜ VE'L-MERCÂN
FÎ MÂ İTTEFEKA ALEYHİ'Ş-ŞEYHÂN

Muhammed Fuâd Abdülbâkî

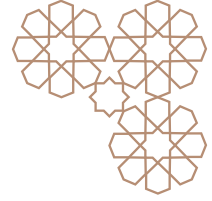
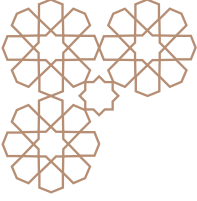
İÇİNDEKİLER

Editörden.....	VII
Biyografiler	XI
Müellifin Ön Sözü	XIII
Kitabın Yazımında Benimsenen Yöntem	XIX

Buhârî ve Müslim'den İnci Mercan Hadisler

İman.....	3
Temizlik	51
Hayız.....	59
Namaz	73
Camiler ve İbadet Yerleri	97
Yolcuların Namazı ve Namazın Kısaltılması.....	123
Cuma.....	147
Bayram Namazları	153
Yağmur Duası.....	159
Güneş Tutulması Namazı.....	163
Cenazeler	171
Zekât.....	183
Oruç.....	209
İtikâf	227
Hac.....	231
Nikâh	273
Süt Kardeşliği.....	287
Boşanma.....	297
Li'ân	309

Köle Âzad Etme	315
Alışveriş	321
Bağ Bahçe Ortaklığı	331
Miras Paylaşımı	343
Bağış ve Sadakalar	347
Vasiyet.....	351
Adak.....	357
Yeminler	361
Kasâme	369
Had Cezaları	377
Yargı Kararları.....	385
Kayıp ve Buluntu Mal.....	391
Cihâd	395
Yönetim Hukuku ve Ahlâkı	425
Av, Hayvan Kesimi ve Eti Yenen Hayvanlar	443
Kurban	451
İçecekler	457
Giyim Kuşam ve Süslenme.....	473
Âdâb	485
Selâm.....	491
Edebe Uygun Olan ve Olmayan Sözler.....	507
Şiir.....	511
Rüyâ.....	515
Faziletler	523
Sahâbenin Faziletleri	543
İyilik, Akralılık Bağı ve Âdâb	579
Kader	591
İlim	597
Zikir, Dua, Tevbe ve İstiğfâr	601
Tevbe.....	611
Münafıkların Özellikleri ve Onlar Hakkındaki Hükümler	631
Cennet; Nimetlerinin ve Cennetliklerin Özellikleri.....	643
Fitneler ve Kıyamet Alâmetleri.....	653
Zühd ve Ahlâkî İncelikler	665
Tefsir	677

EDİTÖRDEN

Hadis, İslâmî ilimlerin uğrunda en fazla emek sarf edilen dallarından birisi, belki de birincisidir. Yüzyıllardır süren bu yoğun ilginin temel sebebi, hadisin, Allah Resûlü'nün (s.a.s.) zatını tanıtan ve sünnetini öğreten bereketli mahiyetidir. İnançtan ibadete, hukuktan ahlâka uzanan geniş yelpazede Müslüman bireye rehberlik eden hadis bilgisi, Kur'ân-ı Kerîm'in uygulanmış hâlini insanlığa sunmaktadır.

Bu eşsiz hazine tarih boyunca farklı ellerde defalarca işlenmiş ve gün yüzüne çıkarılmaya çalışılmıştır. Binlerce ilim adamının, binlerce kavramın ve binlerce eserin harmanlandığı hadis literatüründe metin kitaplarının ise bambaşka bir yeri vardır. Zira hadis metinleri, Asr-ı saâdet'teki yaşanmışlığı ve sonsuza uzanan nebevî örnekliği okuyucuya doğrudan yansıtır. Ayetlerin iniş sebepleri, siyer sürecindeki önemli olayların detayları, fikhî hükümlerin kapsam ve aşamaları, günlük hayatın her alanına dair ahlâkî ilkeler hadis metinleri üzerinden rahatlıkla izlenebilen ilmî verilerden sadece birkaçıdır.

Bilindiği üzere hadis ilmi, en az muhtevanın değeri kadar, o muhtevayı nakleden kişilerin güvenilirliğine de odaklanmıştır. Râvilerin incelenmesi, hadis naklinde zayıf ve yetersiz olanların tespit edilerek rivayetlerine tedbir alınması muhadislerin ana gayesidir. Neticede senedlerdeki râvilerin güvenilirlik düzeyine göre değişik sıhhat kategorileri belirlenmiş ve bu kategoriler esas alınarak hadislerin derlendiği kitaplar meydana getirilmiştir.

Sahih hadis rivayetlerini derlemeyi hedefleyen İmam Muhammed b. İsmail el-Buhârî (ö.256/870) ile İmam Müslim ibnü'l-Haccâc el-Kuşeyrî'nin (ö.261/875) *es-Sahîh* adlı eserleri, İslâm âlimleri tarafından hadis metin kitaplarının en sağlamları olarak benimsenmiştir. Her ikisi de yaklaşık 7500'er hadis içeren bu kitapların ortaklaşa rivayet ettikleri hadislere “üzerinde ittifak edilen” anlamında “müttefekun aleyh” denilmektedir. Elinizdeki eser, Mısırlı ilim adamı Muhammed Fuâd Abdülbâkî'nin (ö.1968), müttefekun aleyh hadisleri bir araya getirmeyi amaçlayan *el-Lü'lüü ve'l-Mercân fî mâ İttefeka aleyhi'ş-Şeyhân* adlı derleme çalışmasının Türkçe tercümesidir.

Amaç ve Kapsam

el-Lü'lüü ve'l-Mercân, adından da anlaşılacağı gibi hadis ilminin iki büyük âlimi Buhârî ve Müslim'in *Sahîh*'lerinde ortaklaşa yer verdikleri 1906 hadisi içermektedir. Yazar, dayandığı iki klasik kaynağın benimsediği "hadisleri konulara göre düzenleyerek (ale'l-ebvâb) rivayet etme" usulüne sadık kalmış; iman, ibadet, ahlâk ve muamelatla ilgili hadisleri alt başlıklara ayırarak nakletmiştir.

el-Lü'lüü ve'l-Mercân'ın bu çeviride esas alınan baskısı Dârü İhyâi'l-Kütübi'l-Arabiyye tarafından yapılmıştır. Tercüme öncesinde kitapta yer alan metinler Buhârî'deki asıllarıyla da mukabele edilmiştir. Kitap, birçok doğu ve batı dilinin yanı sıra daha önce müteaddit defalar Türkçeye de çevrilmiştir. Türkçe'de mevcut tercümelere Abdullah Feyzi Kocaer (Konya, 2104) ve Faik Akcaoğlu'nun (İstanbul, 2021) çalışmaları örnek gösterilebilir.

Editörlüğünü üstlendiğimiz projenin temel amacı, hadis alanında muteber bir konumu olan *el-Lü'lüü ve'l-Mercân*'ın akademik ölçülere ve güncel dile uygun çevirisiyle okuyucumuzu buluşturmaktır. Tercümenin muhatap kitlesi hem Sevgili Peygamberimizi hem de onun hadisleri vasıtasıyla İslâm'ı daha yakından tanımak isteyen, güvenilir hadis kaynağı arayışıyla günümüz yayın dünyasına başvuran okurlardır. Eserde yer alan bazı anlaşılması zor hadisler ve terimler kısa şerhlerle aydınlatılmıştır. Böylece genellikle hadis kaynaklarına ulaşamamaktan kaynaklanan yahut ulaşıldığı hâlde güçlükle anlaşılabilen metinler yüzünden mana ve mefhumu kavrayamamaktan doğan problemler en aza indirilmiş olacaktır.

Yöntem

Müellif Muhammed Fuâd Abdülbâkî, üç ciltlik bu çalışmasında göz önünde bulundurduğu prensipleri birinci cildin başında yer verdiği ve aşağıda çevirisi sunulacak olan mukaddimesinde kısaca belirtmektedir. Bu bilgilendirmeye göre eserde Buhârî ile Müslim'in ittifak ettikleri hadislerin metinleri için *Sahîh-i Buhârî*; bâb başlıkları ve konu sıralaması için ise *Sahîh-i Müslim* esas alınmıştır. Müellifin "ilgili hadisin Buhârî'deki tekrarlarından Müslim lafzına en yakın olanını zikretmek" şeklinde özetlenebilecek bir yöntemi düzenli olarak uyguladığı anlaşılmiş ve hadislerin tespitinde önemli oranda başarı sağlamayı beraberinde getiren bu prensibe çeviri sırasında da bağlı kalınmıştır. Eserin Abdülbâkî merhum tarafından ilim âlemine takdim edilen hâli yeterli görülmüş, istisnai sayılabilecek bazı durumlarda ise aşağıda işaret edilecek farklı uygulamalara müracaat edilmiştir.

Müellifin çeviri sırasında da aynen benimsenen sunuş biçimlerine, hadislerin *Sahîhayn*'daki isnadlarını hafzedip sadece sahâbî râvinin ismini zikretmekle yetinmek örnek gösterilebilir. Böyle bir durumda mesela Übey b. Ka'b'dan nakledilen merfû bir rivayet "Übey b. Ka'b Hadisi" başlığı altında verilmektedir. Keza tekrara düşmemek için bir konuyla ilgili benzer rivayetlerin muhteva itibarıyla en fazla bilinen ve ön plana çıkanına yer vermek de isabetli bir tercihtir. Dolayısıyla

tercüme aşamasında “Aynı bâbda müttefekun aleyh olan şu hadisleri de biz tespit ettik” demeye ihtiyaç duyulmamıştır.

Eserin orijinalinde dipnotlarda görülen ve yerine göre kapsamlı bir şerhe de dönüştürülen açıklama notları, metni anlamak açısından çeviri sırasında yarar sağlamıştır. Ancak söz konusu notların tercüme edilen metne olduğu gibi aktarılması yoluna gidilmemiştir. Türkçe metnin dipnotlarında görülecek olan açıklayıcı notlar bütünüyle orijinal olup hadislerde geçen isim ve kavramlar hakkında okuyucuya sınırlı da olsa bilgi vermeye yöneliktir. Daha detaylı verilere ulaşmak için okuyucu başta *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* ve *Hadislerle İslâm* olmak üzere pek çok kaynağa başvurabilecektir. Çeviride yer alan âyet mealleri için ise Diyanet İşleri Başkanlığı’na ait mealler esas alınmıştır.

Metinlerin çevirisinde aşırı uzun cümle kurmaktan ve gereksiz sözcük kullanımından kaçınılmıştır. Nadir hâller dışında tercüme parantez içinde ekleme yapılmaması ve Hz. Peygamber’in (s.a.s.) mübarek dilinden nakledilen merfû ifadelerin tırnak içinde belirtilmesi önemsenmiştir. Ashâb-ı kirâmın geneli için ismin ardından tarziye (r.a.), hulefâ-i râşidîn ve ümmehât-ı müminîn için ise adlarından önce saygı (Hz.) ifadesi kullanılmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca orijinal metinde tek isim veya künye şeklinde verilen sahâbî isimlerinin (Berâ, Ebû Musa, İbn Abbâs); baba adı, künye yahut sahâbînin kendi adı eklenerek daha düzenli bir formatta yazılması (Berâ b. Âzib, Ebû Musa el-Eş’arî ve Abdullah b. Abbâs gibi) yoluna gidilmiştir.

Dinî ilimlerde ıstılah hâline gelmiş kelimeler orijinal hâliyle bırakılmış, çeviride kullanılan dili basitleştirme veya ağırlaştırma istikametinde özel bir gayret içine girilmemiştir. Hadis ilminin temel rivayet kalıpları olan (قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ifadesi “Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurdu”; (سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ifadesi ise “Allah Resûlü’nün (s.a.s.) şöyle buyurduğunu duydum” çevirisiyle -sistematiik olarak- karşılanmıştır.

Arapça hadis metinlerinde özellikle paragraflara bölme ve noktalama işaretleri bakımından oluşan tablo özgün olup bütünüyle bu çalışmaya aittir. Metnin kelime ve harflerinin matbu *el-Lü’lûü* ve *’l-Mercân* nüshasına uygunluğu da müstakil bir mukabele ile kontrol edilmiştir.

Heyet

Eserin tercümesi dört kişilik bir heyet tarafından gerçekleştirilmiştir. Heyet üyelerinden Halil Çatal 682 hadisin, Dr. Bahadır Opus 356 hadisin, Prof. Dr. Ahmed Ürkmez 619 hadisin, Muhammet Uğuz ise 249 hadisin tercümesiyle çalışmaya katkıda bulunmuştur. Türkçe metinlerin son okuma ve tashihleri Prof. Dr. Huriye Martı; Arapça metinlerin son okuma ve tashihleri ise Prof. Dr. Ahmed Ürkmez tarafından üstlenilmiştir. Kitabın ilmî redaksiyonu Prof. Dr. Abdurrahman Candan, Doç. Dr. Mahmut Demir ve Dr. Saliha Türcan tarafından yapılmıştır. Dipnotlarda

yer alan kısa not ve şerhler ise hadis akademisyenleri Prof. Dr. Huriye Martı, Prof. Dr. Ayşe Esra Şahyar, Doç. Dr. Rahile Kızılkaya Yılmaz, Doç. Dr. Emine Demil, Dr. Şule Yüksel Uysal, Dr. Ayşegül Eroğlu, Dr. Elif Erdem, Dr. Rukiye Aydoğdu Demir tarafından kaleme alınmıştır.

Çalışmaya esas teşkil eden dosyaların hazırlanması, tercüme akışlarının takibi, hadis metinlerinin aslıyla mukabelesi ve tahriri İLK SAY araştırmacıları Bedirhan Demirci, Haluk Zahid Kızılyer, Ayşe Adan Kurt ve Dilek Doğan tarafından gerçekleştirilmiştir. Türkçe metnin edebî redaksiyonu ise Rukiye Oklan tarafından yapılmıştır.

Hadislerin *Sahihayn* atflarının tespiti ve Buhârî ile Müslim'in eserlerinden kontrolü sırasında Muhammed Fuâd Abdülbâkî'nin belirttiği Buhârî atfına ek olarak hadisin Müslim'deki en yakın lafızlı rivayetine de atıf yapılmıştır. Ayrıca bu giriş bölümünün devamında Buhârî ve Müslim'in yanı sıra Muhammed Fuâd Abdülbâkî'nin de kısa biyografisine yer verilmiş olup müellifin mukaddimesinin ardından ana metne geçilmiştir.

Eserin hayırlı okuma ortamlarına vesile olmasını diliyor, burada ismi zikredilenler dışında da emeği geçen tüm paydaşlara teşekkür ediyoruz.

Allah'a hamd, seçtiği kullarına selam olsun.

Prof. Dr. Ahmed Ürkmez